

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ואילו היה מתחרט על עיקר הנדר יאבד שר מעינותיו שהתענה אם היה מוזהר על הראשונות לפיכך לא היה מתחרט: (א) ויל לקילעך. לכניסת ביתך וכדאמר ר' יוחנן ב"ר אבא רב סבורה לעצמו דהא ק"ל [מגינה י]. לא יחל דבריו] הוא אינו מיחל אלא שמנא פתח שהיה יכול להיות יותר זו: כל שהיא ספארה לעושיה. שהיא מלך עלמה משוכחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה ותפארת לו מן האדם שהכל מקלסין אותו זה. והא רמז רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו וכי האי גוונא לא

והו מוצטערי רבנן משימשא לטולא ומטולא לשימשא (ב) "ל"א אדעתא דהכי אין כמה זימנין והו מוצטערי רבנן משימשא לטולא ומטולא לשימשא) אמר ליה במנית בריה דאבא שאול בן במנית מי נדרת אדעתא דמצערי רבנן מטולא לשימשא ומשימשא לטולא אמר לא ושרייה ר' ישמעאל בר ר' יוסי הוה ליה נדרא למישרא אתא לקמיהו דרבנן אמרו ליה נדרת אדעתא דהכי אמר ליה אין נדרתא אדעתא דהכי אמר ליה אין כמה זימנין כיון דחזא ההוא קצרא דמצטערי רבנן מחייה באוכלא דקצרי אמר אדעתא דמחי לי קצרא לא נדרי ושרייה לנפשיה א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא האי גולד הוא דלא מסיק אדעתיה דמחי ליה קצרא ותנינא א"ל אין פותחין לו בגולד א"ל בהאי לאו גולד הוא דשכיחי אפיקורי דמצערי רבנן דרביהו דאביי הוה לה ההיא ברתא היא אמר

והו מוצטערי רבנן. והיו נוסעים משמש ללל ומלל לשמש מרוב תוגה שלל היו יודעין לומר דבר פתח לתרטמו: באוכלא דקצרי. כלי שמשמין זו הכוזבין בגדיהן: אין פותחין בגולה. שאין ראוי ליארע כזה. אבל הני דלמנן דמצטערי רבנן לאו מילתא דנולד הוא: אמר ליה האי נמי שכיחי אפיקורי דמצערי רבנן. כי נמי האי ולא דמי לנולד: מהני ר"א בן יעקב אומר אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל שאומר לו קונס שאין אתה נהנה לי אם לא תאכל עמי היינו נמי נדרי זרעין שאינו מדירו אלא כדי לזרוע שיאכל עמו יאמר כל נדר שאני עתיד לידור היא צטל: גמ' לא שמע ליה. האי מודר ולא אתי למיכל צהדיה הואיל והגדר צטל: אלא

לקריבאי היא אמרה לקריבה אדעתאי ומינסבת לה לקריבך אולת ועברת על דעתיה ואינסבא לקריבה אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אילו הוה ידעת דעברת על דעתך ומנסבא לה לקריבה מי אדרתה אמר לא ושרייה רב יוסף ומי שרי כי האי גוונא אין והתניא מעשה באדם אחד שהדיר את אשתו מלעלות לרגל ועברה על דעתו ועלתה לרגל ובא לפני רבי יוסי אמר לו ואילו היית יודע שעוברת על דעתך ועולה לרגל כלום הדרתה אמר לו לא והתירו רבי יוסי: בתנאי ר"א בן יעקב אומר אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו יאמר (ב) לו כל נדר שאני עתיד לידור הוא בטל ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר: גמ' וכיון דאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל לא שמע ליה ולא אתי בהדיה

יעקב (ג) נדרי זרעין הוה והא תס פיו ולבו שוין שרוצה שיאכל עמו חבירו ואפי' הכי אמרינן נדרי זרעין הוה ושרו ממילא י"ל דלא דמי דלילו תס הענין מוכיח מוכיח שאינו אלא זרעין שאין באכילת חבירו אלא קפידא כל כך שבשזיל זה ידירנו מנכסיו דקוה אכל זבאי עובדא דנדיתו דלצי דאיכא קפידא טפי לציבי כי מנסבא לה דניתיה לקריבה ודאי איכא למימר דבדוקא דהיה ולא לזרעו בעלמא ומש"ה פשיטא לן לזרין פתח ואין הגדר צטל מאליו אדרבה מתמהינן היכי שרינן ליה זבאי פתחא: והיתר נדרים ציחד מומחה או בשלשה הדיוטות במקום שאין מומחה וכדאמר ר' יוחנן ב"ר אבא רב סבורה לעצמו דהא ק"ל [מגינה י]. לא יחל דבריו] הוא אינו מיחל אלא שמנא פתח שהיה יכול להיות יותר זו: כל שהיא ספארה לעושיה. שהיא מלך עלמה משוכחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה ותפארת לו מן האדם שהכל מקלסין אותו זה. והא רמז רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו וכי האי גוונא לא

יעקב (ג) נדרי זרעין הוה והא תס פיו ולבו שוין שרוצה שיאכל עמו חבירו ואפי' הכי אמרינן נדרי זרעין הוה ושרו ממילא י"ל דלא דמי דלילו תס הענין מוכיח מוכיח שאינו אלא זרעין שאין באכילת חבירו אלא קפידא כל כך שבשזיל זה ידירנו מנכסיו דקוה אכל זבאי עובדא דנדיתו דלצי דאיכא קפידא טפי לציבי כי מנסבא לה דניתיה לקריבה ודאי איכא למימר דבדוקא דהיה ולא לזרעו בעלמא ומש"ה פשיטא לן לזרין פתח ואין הגדר צטל מאליו אדרבה מתמהינן היכי שרינן ליה זבאי פתחא: והיתר נדרים ציחד מומחה או בשלשה הדיוטות במקום שאין מומחה וכדאמר ר' יוחנן ב"ר אבא רב סבורה לעצמו דהא ק"ל [מגינה י]. לא יחל דבריו] הוא אינו מיחל אלא שמנא פתח שהיה יכול להיות יותר זו: כל שהיא ספארה לעושיה. שהיא מלך עלמה משוכחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה ותפארת לו מן האדם שהכל מקלסין אותו זה. והא רמז רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו וכי האי גוונא לא

יעקב (ג) נדרי זרעין הוה והא תס פיו ולבו שוין שרוצה שיאכל עמו חבירו ואפי' הכי אמרינן נדרי זרעין הוה ושרו ממילא י"ל דלא דמי דלילו תס הענין מוכיח מוכיח שאינו אלא זרעין שאין באכילת חבירו אלא קפידא כל כך שבשזיל זה ידירנו מנכסיו דקוה אכל זבאי עובדא דנדיתו דלצי דאיכא קפידא טפי לציבי כי מנסבא לה דניתיה לקריבה ודאי איכא למימר דבדוקא דהיה ולא לזרעו בעלמא ומש"ה פשיטא לן לזרין פתח ואין הגדר צטל מאליו אדרבה מתמהינן היכי שרינן ליה זבאי פתחא: והיתר נדרים ציחד מומחה או בשלשה הדיוטות במקום שאין מומחה וכדאמר ר' יוחנן ב"ר אבא רב סבורה לעצמו דהא ק"ל [מגינה י]. לא יחל דבריו] הוא אינו מיחל אלא שמנא פתח שהיה יכול להיות יותר זו: כל שהיא ספארה לעושיה. שהיא מלך עלמה משוכחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה ותפארת לו מן האדם שהכל מקלסין אותו זה. והא רמז רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו וכי האי גוונא לא

מיקרי נולד דשכיח דלירתה גברא רבה כרז נחמן על מי שגדר נדר חזק כל כך אדעתא דכל הני מילי: על דעתא דמצטערי רבנן. והאי לאו נולד הוא דשכיח: ומי שרי הכי. כלומר מי שרי לפתוח פתח שהגדר מוכיח הפך מאותו פתח שהרי כל עיקר הנדר לא היה אלא שאם תעבור על דעתו תאסר צנהאמו: אין והסניא מעשה צהוד. אלמא אפילו כי האי גוונא פתחין. וא"ת ומאי מתמהינן מעיקרא ומי שרי הכי ומה צין זו לנדרי זרעין דמתני' אדרבה היה לו לומר שהגדר מותר מאליו כהנך דמתניתין י"ל דלא דמי נדרי זרעין דמתני' לוק פיו ולבו שוין של מוכר ולא של לוקח שוין שלעולם לא היה דעמו של מוכר שלל יפחות מן הסלע ולא דעמו של לוקח שלא יוסף על שקל ומש"ה שרו אכל זה דעמו היה להדירה אם תעבור על תנאו ודעתו וכי האי גוונא לא נדרי זרעין מיקרו אלא דאיכא פתח שאילו היה יודע שתעבור על דעתו לא היה מדירה וצמתניתין נמי הא כתיבנא לעיל (פא. ד"ה גרסינן) שאם היו מוכר ולוקח מעמידין צריכה חיל נדרייהו וכדמוכח צירוש' אלא דאפשר שאף צמתניתין פותחין פתח לומר אילו היית יודע שהלוקח לא יתן זו סלע כלום היית נודר אם אמר לאו ממירין אותו וכדפתחין הכא. וא"ת ומאי שנא מהרוצה שיאכל חבירו אלא ומדירו דא"ר אליעזר בן

מיקרי נולד דשכיח דלירתה גברא רבה כרז נחמן על מי שגדר נדר חזק כל כך אדעתא דכל הני מילי: על דעתא דמצטערי רבנן. והאי לאו נולד הוא דשכיח: ומי שרי הכי. כלומר מי שרי לפתוח פתח שהגדר מוכיח הפך מאותו פתח שהרי כל עיקר הנדר לא היה אלא שאם תעבור על דעתו תאסר צנהאמו: אין והסניא מעשה צהוד. אלמא אפילו כי האי גוונא פתחין. וא"ת ומאי מתמהינן מעיקרא ומי שרי הכי ומה צין זו לנדרי זרעין דמתני' אדרבה היה לו לומר שהגדר מותר מאליו כהנך דמתניתין י"ל דלא דמי נדרי זרעין דמתני' לוק פיו ולבו שוין של מוכר ולא של לוקח שוין שלעולם לא היה דעמו של מוכר שלל יפחות מן הסלע ולא דעמו של לוקח שלא יוסף על שקל ומש"ה שרו אכל זה דעמו היה להדירה אם תעבור על תנאו ודעתו וכי האי גוונא לא נדרי זרעין מיקרו אלא דאיכא פתח שאילו היה יודע שתעבור על דעתו לא היה מדירה וצמתניתין נמי הא כתיבנא לעיל (פא. ד"ה גרסינן) שאם היו מוכר ולוקח מעמידין צריכה חיל נדרייהו וכדמוכח צירוש' אלא דאפשר שאף צמתניתין פותחין פתח לומר אילו היית יודע שהלוקח לא יתן זו סלע כלום היית נודר אם אמר לאו ממירין אותו וכדפתחין הכא. וא"ת ומאי שנא מהרוצה שיאכל חבירו אלא ומדירו דא"ר אליעזר בן

יעקב (ג) נדרי זרעין הוה והא תס פיו ולבו שוין שרוצה שיאכל עמו חבירו ואפי' הכי אמרינן נדרי זרעין הוה ושרו ממילא י"ל דלא דמי דלילו תס הענין מוכיח מוכיח שאינו אלא זרעין שאין באכילת חבירו אלא קפידא כל כך שבשזיל זה ידירנו מנכסיו דקוה אכל זבאי עובדא דנדיתו דלצי דאיכא קפידא טפי לציבי כי מנסבא לה דניתיה לקריבה ודאי איכא למימר דבדוקא דהיה ולא לזרעו בעלמא ומש"ה פשיטא לן לזרין פתח ואין הגדר צטל מאליו אדרבה מתמהינן היכי שרינן ליה זבאי פתחא: והיתר נדרים ציחד מומחה או בשלשה הדיוטות במקום שאין מומחה וכדאמר ר' יוחנן ב"ר אבא רב סבורה לעצמו דהא ק"ל [מגינה י]. לא יחל דבריו] הוא אינו מיחל אלא שמנא פתח שהיה יכול להיות יותר זו: כל שהיא ספארה לעושיה. שהיא מלך עלמה משוכחת עד שהיא תפארת לאדם העושה אותה ותפארת לו מן האדם שהכל מקלסין אותו זה. והא רמז רב נחמן כלומר לא נדרתי על דעת שיכעוס רב נחמן שלא תהא דרך ישרה שאכעיס אותו וכי האי גוונא לא

פרוש הרא"ש

קצרא. מנכס גדלים ומקנן כדאמר צהודל כמלא ד"ק קיט: קצרא שמה וקצרא שקיל ליה: אין פותחין בגולה. דמאחר שאינו מנין ללא מיקו אדעתיה שירע דבר זה לא הוה חרטה לעקור הגדר מעיקרו: שביחי אפיקורי דמצערי רבנן. מצערי מ"ח אחרים כי האי עובדא: ומי שרי. היינו לעשות פתח מגוף הנדר ולא לפתוח ממקום אחר: ועלתה לרגל. שהיו מתקבלים לשמעת הרשעה ואף הגשים היו נוהגות מזה לזאת שמה וללאות צבדוה של תורה:

מתני' רבי אליעזר בן יעקב אומר אף הרוצה להדיר את חבירו כ"י. גמ' מפירס לה: לא שפע ליה ולא אהא בהדיה. כיון שיועד צטל נדרי:

(א) וכל זה ליתא בהל"ש בפסקיו פ"ט סי' א' אין כאן מקומו וי"ל לקמן קודם כיון דחזא ההוא קצרא ל"א והו מצטערי רבנן וכו', (ב) עיי' חוס' צ"ב עה. ד"ה ועכשיו, (ג) לקמן סד, (ד) נרכות נו. קדושין מה: (ה) עיי' עה דף כג: (ו) נמו"ק כד: (ז) צמתנר ל, (ח) נע"ב עיי' דף כג: (ט) ובלאן צמשה, (י) צמתנר ל, (י) צמתנר ל,

הגהות הב"ח (א) במשה יאמר כל נדר כלי' ותיבת לו נמחק:

מוסף רש"י אין פותחין לו בגולה. דבר שלל היה בעולם בשעת נדר עדיין ועמידין לזאת לעולם לאחר שגדר (קמח"ט).